

1.1 POJEM, POVAHA A PREDMET MEDZINÁRODNÉHO PRÁVA SÚKROMNÉHO

1.1.1 Pramene

- zákon č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších predpisov

1.1.2 Literatúra

LYSINA, P., HAŤAPKA, M., BURDOVÁ, K. a kol. *Medzinárodné právo súkromné*. 3. vyd. Bratislava : C. H. Beck, 2023

LYSINA, P., ĎURIŠ, M., HAŤAPKA, M. a kol. *Medzinárodné právo súkromné*. 2. vyd. Bratislava : C. H. Beck, 2016

LYSINA, P., ŠTEFANKOVÁ, N., ĎURIŠ, M., ŠTEVČEK, M. *Zákon o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom. Komentár*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2012

POREDOŠ, F., ĎURIŠ, M., LYSINA, P. *Základy medzinárodného práva súkromného*. Bratislava : Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta, Vydavateľské oddelenie, 2006

TOMKO, J., VALENTOVIČ, Z. *Medzinárodné právo súkromné (všeobecná časť)*. Bratislava : Vysokoškolské skriptá Právnickej fakulty UK, 1989

CSACH, K., GREGOVÁ ŠIRICOVÁ, L., JÚDOVÁ, E. *Úvod do štúdia medzinárodného práva súkromného a procesného*. 2. vyd. Bratislava : Wolters Kluwer SR, 2018

KUČERA, Z., PAUKNEROVÁ, M., RŮŽIČKA, K. a kol. *Mezinárodní právo soukromé*. Plzeň – Brno : Aleš Čeněk – Doplněk, 2015

KUČERA, Z., PAUKNEROVÁ, M., PFEIFFER, M., RŮŽIČKA, K., VYBÍRAL, P. *Mezinárodní právo soukromé*. 9. vyd. Plzeň : Aleš Čeněk, 2022

KUČERA, Z., TICHÝ, L. *Zákon o mezinárodním právu soukromém a procesním. Komentář*. Praha : Panorama, 1989

MALACKA, M., RYŠAVÝ, L. *Mezinárodní právo soukromé a procesní. Úvod do studia mezinárodního práva soukromého a rozhodčího řízení*. 2. vyd. Praha : Leges, 2021

ROZEHNALOVÁ, N., DRLIČKOVÁ, K., KYSELOVSKÁ, T., VALDHANS, J. *Úvod do mezinárodního práva soukromého*. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2017

KUČERA, Z., PAUKNEROVÁ, M., RŮŽIČKA, K. a kol. *Mezinárodní právo soukromé*. Plzeň – Brno : Aleš Čeněk – Doplněk, 2015

KUČERA, Z., PAUKNEROVÁ, M., PFEIFFER, M., RŮŽIČKA, K., VYBÍRAL, P. *Mezinárodní právo soukromé*. 9. vyd. Plzeň : Aleš Čeněk, 2022

KUČERA, Z., TICHÝ, L. *Zákon o mezinárodním právu soukromém a procesním. Komentář*. Praha : Panorama, 1989

MALACKA, M., RYŠAVÝ, L. *Mezinárodní právo soukromé a procesní. Úvod do studia mezinárodního práva soukromého a rozhodčího řízení*. 2. vyd. Praha : Leges, 2021

PAUKNEROVÁ, M. *Evropské mezinárodní právo soukromé*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2008

ROZEHNALOVÁ, N., DRLIČKOVÁ, K., KYSELOVSKÁ, T., VALDHANS, J. *Úvod do mezinárodního práva soukromého*. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2017

1.5.3 Judikatura

Slovenské súdy

- stanovisko Najvyššieho súdu ČSSR z 27. júna 1987, sp. zn. Cpjf 27/86, publikované pod R 26/1987 Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk

1.5.4 Zadania na precvičenie matérie

Maloletá sa narodila a žije v štáte Y, kde má domicil. Narodením nadobudla štátnu príslušnosť štátu X.

Matka dieťaťa je štátnou príslušníčkou štátu X s domicilom v štáte Y.

Dňa 10. mája 2023 sa začalo na Slovensku konanie o určenie otcovstva k maloletej. Muž, ktorého otcovstvo má byť určené, je slovenským štátnym príslušníkom a má bydlisko na Slovensku.

Kolíznoprávna úprava štátu Y:

Určenie otcovstva sa spravuje právom štátu, ktorého štátne občianstvo nadobudlo dieťa narodením.

Kolíznoprávna úprava štátu X:

Určenie otcovstva sa spravuje právom štátu, v ktorom má dieťa domicil.

Otázky:

- a) Bude slovenský súd zisťovať kolíznoprávnu úpravu oboch štátov X aj Y?
- b) Podľa hmotného práva ktorého štátu budú slovenské súdy určovať otcovstvo v tomto prípade?

3.1 VNÚTROŠTÁTNE PRÁVNE PREDPISY

Zákon č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších predpisov

Národné zhromaždenie Československej socialistickej republiky sa uznieslo
na tomto zákone:

Úvodné ustanovenia

§ 1 Účel zákona

Účelom tohto zákona je ustanoviť, ktorým právnym poriadkom sa spravujú občianskoprávne, obchodné, rodinné, pracovné a iné podobné vzťahy s medzinárodným prvkom, upraviť právne postavenie cudzincov, ako aj ustanoviť postup slovenských justičných orgánov pri úprave týchto vzťahov a rozhodovanie o nich a tým napomáhať medzinárodnej spolupráci.

§ 2 Medzinárodné zmluvy

Ustanovenia tohto zákona sa použijú, len pokiaľ neustanovuje niečo iné medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná alebo zákon vydaný na vykonanie medzinárodnej zmluvy.

ČASŤ I USTANOVENIA KOLÍZNE A O PRÁVNOM POSTAVENÍ CUDZINCOV

Oddiel 1 Kolízne ustanovenia

§ 3 Spôsobilosť

(1) Spôsobilosť osoby na práva a na právne úkony sa spravuje, ak sa v tomto zákone neustanovuje niečo iné, právnym poriadkom štátu, ktorého je príslušníkom.

KAPITOLA II EURÓPSKY EXEKUČNÝ TITUL

Článok 5 Zrušenie doložky vykonateľnosti (exeqaturu)

Rozhodnutie, ktoré bolo v členskom štáte pôvodu osvedčené ako európsky exekučný titul, sa uzná a vykoná v iných členských štátoch bez potreby vyhlásenia o vykonateľnosti a bez akejkoľvek možnosti podať námietky proti jeho uznaniu.

Článok 6 Požiadavky na osvedčenie rozhodnutia ako európskeho exekučného titulu

1. Rozhodnutie o nespornom nároku vydané v členskom štáte bude na základe žiadosti v ľubovoľnom čase predloženej pôvodnému súdu osvedčené ako európsky exekučný titul, ak:

- a) je rozhodnutie vykonateľné v členskom štáte pôvodu; a
- b) rozhodnutie nie je v rozpore s predpismi o súdnej právomoci tak, ako sú stanovené v oddieloch 3 a 6 kapitoly II nariadenia (ES) č. 44/2001; a
- c) súdne konanie v členskom štáte pôvodu spĺňa požiadavky stanovené v kapitole III, pričom je nárok nesporný v zmysle článku 3 ods. 1 písm. b) alebo c); a
- d) rozhodnutie bolo vydané v členskom štáte, v ktorom má dlžník bydlisko v zmysle článku 59 nariadenia (ES) č. 44/2001 v tých prípadoch, v ktorých
 - je nárok nesporný v zmysle článku 3 ods. 1 písm. b) alebo c); a
 - sa týka zmluvy, ktorú uzavrela osoba ktorá je spotrebiteľ na účel, ktorý je možné považovať za nepatriaci do výkonu jeho živnosti alebo profesie; a
 - dlžník je spotrebiteľ.

2. Ak rozhodnutie osvedčené ako európsky exekučný titul prestalo byť vykonateľné alebo jeho vykonateľnosť bola pozastavená alebo obmedzená, na základe žiadosti predloženej v ľubovoľnom čase pôvodnému súdu sa vydáva osvedčenie o nevykonateľnosti alebo obmedzenej vykonateľnosti na vzorovom tlačive uvedenom v prílohe IV.

3. Bez toho, aby bol dotknutý článok 12 ods. 2, ak bolo rozhodnutie vydané po vznesení námietky voči rozhodnutiu osvedčenému ako európsky exekučný titul v súlade s ods. 1 tohto článku, na základe žiadosti podanej v ľubovoľnom čase sa vydá na vzorovom tlačive uvedenom v prílohe V náhradné osvedčenie, ak je rozhodnutie o námietke vykonateľné v členskom štáte pôvodu.

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 650/2012 zo 4. júla 2012 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a prijatí a výkone verejných listín v dedičských veciach a o zavedení európskeho osvedčenia o dedičstve¹²

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,
so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 81
ods. 2,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,
so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru,
konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom,
keďže:

(1) Únia si stanovila za cieľ udržiavať a rozvíjať priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, v ktorom je zaručený voľný pohyb osôb. Na postupné vytvorenie takéhoto priestoru musí Únia prijať opatrenia v oblasti justičnej spolupráce v občianskych veciach, ktoré majú cezhraničné dôsledky, najmä ak sú potrebné pre riadne fungovanie vnútorného trhu.

(2) V súlade s článkom 81 ods. 2 písm. c) Zmluvy o fungovaní Európskej únie môžu takéto opatrenia zahŕňať opatrenia zamerané na zabezpečenie zlučiteľnosti kolíznych noriem a noriem určujúcich právomoc, uplatniteľných v členských štátoch.

(3) Európska rada na zasadnutí v Tampere v dňoch 15. a 16. októbra 1999 schválila zásadu vzájomného uznávania rozsudkov a iných rozhodnutí súdnych orgánov ako základný kameň súdnej spolupráce v občianskych veciach a vyzvala Radu a Komisiu, aby prijali program opatrení na vykonávanie tejto zásady.

(4) Spoločný program opatrení Komisie a Rady na uplatňovanie zásady vzájomného uznávania rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach bol prijatý 30. novembra 2000. V tomto programe sa identifikujú opatrenia týkajúce sa harmonizácie kolíznych noriem ako opatrenia uľahčujúce vzájomné uznávanie rozhodnutí a umožňuje sa ním vytvorenie nástroja, ktorý sa týka závetov a dedenia.

(5) Európska rada na zasadnutí v Bruseli 4. a 5. novembra 2004 prijala nový program s názvom Haagsky program: posilňovanie slobody, bezpečnosti a spravodlivosti v Európskej únii. V tomto programe sa zdôrazňuje, že je potrebné prijať nástroj v dedičských veciach, ktorý sa bude zaoberať predovšetkým otázkou kolízie právnych poriadkov, právomoci, vzájomného uznávania a výkonu rozhodnutí v oblasti dedenia a európskeho osvedčenia o dedičstve.

¹² Ú. v. EÚ L 201, 27. 7. 2012, s. 107 – 134.

Haagsky dohovor o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí²⁶

Zmluvné štáty tohto dohovoru,
súc pevne presvedčené, že vo veciach týkajúcich sa opatrovníctva detí majú
ich záujmy prvoradú dôležitosť,
vedené želaním chrániť deti na medzinárodnej úrovni pred škodlivými účin-
kami ich neoprávneného premiestnenia alebo zadržania a stanoviť postup na za-
bezpečenie ich urýchleného návratu do štátu ich obvyklého pobytu, ako aj zaistiť
ochranu práva styku,
rozhodli sa na tento účel uzavrieť dohovor
a dohodli sa takto:

KAPITOLA I ROZSAH DOHOVORU

Článok 1

Cieľom tohto dohovoru je

- a) zabezpečiť okamžitý návrat detí, ktoré boli neoprávnene premiestnené do nie-
ktorého zmluvného štátu alebo sú v ňom zadržované, a
- b) zabezpečiť, aby opatrovnícke práva a práva styku podľa právneho poriadku
jedného zmluvného štátu sa účinne dodržiavali v ostatných zmluvných štá-
toch.

Článok 2

Zmluvné štáty prijímú všetky primerané opatrenia na zabezpečenie cieľov do-
hovoru na svojom území. Na tento účel použijú konania, ktoré zabezpečia čo
najrýchlejšie skončenie veci.

Článok 3

- Premiestnenie alebo zadržanie dieťaťa sa považuje za neoprávnené, ak
- a) je porušením opatrovníckeho práva, ktoré nadobudla osoba, inštitúcia alebo
iná právnická osoba buď spoločne, alebo samostatne podľa právneho poriadku

²⁶ Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 119/2001 Z. z.